

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Szak/16/2018
Identifikačné číslo spisu: 7018200184
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7018200184.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci žalobcu: X. O., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Afganská islamská republika, bez cestovného dokladu, t.č. umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, zastúpeného Centrom právnej pomoci, so sídlom Námestie slobody 12, Bratislava, IČO: 307 988 41, Kancelária Košice, Murgašova 3, 040 01 Košice, proti žalovanému: Prezídium policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Bratislava, Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Nové Zámky, so sídlom Bitúnkova 8, 940 02 Nová Zámky, o správnej žalobe vo veciach zaistenia, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 6Sa/8/2018-28 zo dňa 12. februára 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Žalobcovi právo na úplnú náhradu trov kasačného konania priznáva.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný (ďalej uvádzaný aj ako sťažovateľ) rozhodnutím č. PPZ-HCP-BA12-1-011/2018-AV zo dňa 11. januára 2018 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) rozhodol o zaistení žalobcu podľa ustanovenia § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 404/2011 Z.z.“) na základe vykonateľného rozhodnutia o administratívnom vyhostení zo dňa 12.01.2018 Oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru Nové Zámky č. PPZ-HCP-BA12-1-008/2018-AV. Žalobca bol umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce (ďalej len „ÚPZC“). Žalovaný podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. stanovil dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 12.03.2018.

2. V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia žalovaný uviedol, že žalobca bol 12.01.2018

kontrolovaný hliadkou v blízkosti bývalého hraničného priechodu Šahy, pričom nevedel hodnoverným spôsobom preukázať svoju totožnosť a preto bolo voči nemu začaté konanie vo veci administratívneho vyhostenia podľa § 82 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. V priebehu konania o administratívnom vyhostení bolo voči nemu vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení č. PPZ-HCP-BA12-1-008/2018-AV zo dňa 12.01.2018, na základe ktorého bol žalobca administratívne vyhostený z územia Slovenskej republiky (ďalej „SR“) z dôvodu, že má na území SR neoprávnený pobyt, pričom nebola určená lehota na vycestovanie.

3. Vo vzťahu k aplikácii alternatívnych foriem k zaisteniu podľa § 89 ods. 1 písm. a) a b) zák. č. 404/2011 Z.z. žalovaný uviedol, že žalobca podmienky stanovené v tomto zákonom ustanovení nevie splniť a z toho dôvodu správny orgán nemohol takúto povinnosť uložiť. Žalobca nevie preukázať zabezpečenie ubytovania a nespĺňa podmienku finančného zabezpečenia pobytu na území SR.

4. Pokiaľ sa týka stanovenej dĺžky doby zaistenia žalovaný uviedol, že túto stanovil podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 12.03.2018, pričom táto doba je nevyhnutná vzhľadom na to, že počas tejto doby správny orgán vykoná všetky dostupné úkony smerujúce k vyhosteniu žalobcu z územia SR. Doba zaistenia sa môže skrátiť, pričom presná doba sa nedá presne určiť, nakoľko závisí od viacerých neovplyvniteľných faktorov.

5. Žalovaný uviedol, že v spolupráci s ÚPZC bude vykonávať všetky potrebné úkony smerujúce k vyhosteniu žalobcu z územia SR. Dodal, že po preskúmaní všetkých skutočností a dôkazov mal za to, že zaistenie žalobcu je v súlade s článkom 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“).

II.

Konanie na krajskom súde

6. Žalobca podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Košiciach správnu žalobu vo veciach zaistenia podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

- preskúmané rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia;
- sťažovateľ nedostatočne zistil skutkový stav veci;
- preskúmané rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené z pohľadu účelnosti a efektívnosti zaistenia žalobcu čo spôsobuje jeho nepreskúmateľnosť;
- preskúmané rozhodnutie vykazuje prvky zmätočnosti a tým aj nepreskúmateľnosti z dôvodu nedostatočného ustálenia zákonného účelu zaistenia;
- namietal neurčenie konkrétnej krajiny, do ktorej má byť vyhostený, čo spôsobuje nemožnosť preskúmať jeho vyhostiteľnosť a otázky súvisiace s dĺžkou zaistenia, jeho efektívnosť, včasnosť a účelnosť;
- poukázal na to, že v Afganistane prebieha ozbrojený konflikt, preto by vrátenie do tejto krajiny predstavovalo porušenie čl. 3 Dohovoru.

7. Krajský súd v Košiciach v konaní podľa ust. § 221 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) zistil, že žalobné námietky boli dôvodné, a preto podľa § 230 ods. 1 písm. a) S.s.p. a z dôvodov uvedených v § 191 ods. 1 písm. c) a d) S.s.p. preskúmané rozhodnutie zrušil a nariadil žalovanému bezodkladné prepustenie žalobcu zo zaistenia.

8. V dôvodoch rozsudku najmä uviedol, že:

- s ohľadom na posudzovanie správnej žaloby v zmysle kritérií uvedených v § 206 ods. 3 S.s.p. bolo potrebné poukázať na iné konanie žalovaného, v rámci ktorého boli zaistené na základe samostatného rozhodnutia aj žalobcova manželka a maloleté deti, ktorých konanie o preskúmanie rozhodnutia je vedené na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 10Sa/8/2018. Zaistenie žalobcu nemožno posudzovať izolovane, ale obidva prípady musia byť posudzované vo vzájomných súvislostiach;

- kasačný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôrazňoval potrebu posudzovať v prípade zaistenia maloletých detí najlepší záujem dieťaťa v zmysle čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa;

- z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že deti by nemali byť pozbavované osobnej slobody a to bez ohľadu na to, či majú zákonného zástupcu alebo sú bez sprievodu. Rovnako vo viacerých prípadoch rozhodol, že umiestnenie detí v zariadeniach, kde boli pozbavené osobnej slobody, bolo porušením čl.3 Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 3 Dohovoru;

- v zmysle rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok sp. zn. 10Sza/12/2016 zo dňa 14.06.2016 - Judikát roka 2017)

o správny orgán musí s poukazom na najlepší záujem dieťaťa (zakotvený v čl. 3 odsek 1 Dohovoru o právach dieťaťa) postupovať obozretne pri umiestňovaní detí spolu s rodičom v útvere policajného zaistenia a pri úvahe o ich umiestnení by nemal opomenúť, že najlepší záujem dieťaťa, ktorý je vyjadrením hodnôt, na ktorých je postavený systém ochrany práv dieťaťa, nie je možné účinne dosiahnuť bez reflektovania na judikatúru ESLP, ktorá ohľadne pozbavenia osobnej slobody dieťaťa a ochrany práv a najlepšieho záujmu dieťaťa vo veciach zaistenia maloletých cudzincov najmä tých, ktorí sú v sprievode rodičov, opakovane konštatovala porušenie čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, ako aj čl. 3 Dohovoru;

o deti by nemali byť postihované za imigračný status svojich rodičov ani za ich predchádzajúce správanie, ktoré je vyhodnocované ako riziko úteku (rozsudok ESLP zo dňa 19.01.2012, vo veci Popov proti Francúzsku sťažnosť č. 39472/07 a 39474/07, rozsudok zo dňa 12.10.2006 vo veci Mubilanzila Mayeka a Kaník Mitunga v. Belgicko, sťažnosť č. 13178/03 a rozsudok zo dňa 19.01.2010 vo veci Muskhadzhiyeva i. v. Belgicko, sťažnosť č. 41442/07);

- vzhľadom na rozhodovacia činnosť správnych súdov, ako aj kasačného súdu v otázke zaistovania maloletých cudzincov, vo veci zaistenia žalobcovej manželky a maloletých detí možno v konaní pod sp. zn. 10Sa/8/2018 predpokladať zrušenie rozhodnutia žalovaného a nariadenia ich bezodkladného prepustenia. V takom prípade, ponechaním žalobcu v zaistení by došlo k porušeniu čl. 9 bod 1 Dohovoru o právach dieťaťa, v zmysle ktorého dieťa nemôže byť oddelené od svojich rodičov proti ich vôli, ibaže by takéto oddelenie bolo potrebné v záujme dieťaťa, čo v danom konaní preukázané nebolo. Teda ponechaním žalobcu v zaistení by z pohľadu maloletých detí došlo k porušeniu princípu sledovania ich najlepšieho záujmu;

- žalovaný neposúdil dostatočne zaistenie žalobcu so zásahom do jeho práva na rodinný a súkromný život (čl. 8 ods. 1 Dohovoru), ako aj so zásahom do práva na rodinný a súkromný život jeho manželky a maloletých detí.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

9. Proti rozsudku krajského súdu žalovaný (ďalej uvádzaný aj ako sťažovateľ) v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodu uvedeného v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

10. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že:

- k právnemu názoru krajského súdu, že deti by nemali byť pozbavované osobnej slobody, s poukazom na judikatúru ESLP zdôraznil, že celé konanie je plne v súlade s odporúčaním európskej komisie zo dňa 07.03.2017 týkajúce sa zaistenia účinnejších návratov pri vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES, v ktorej je okrem iného uvedené, že „by členské štáty nemali vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch vylúčiť možnosť zaistenia maloletých osôb, ak je to bezpodmienečne potrebné na zabezpečenie výkonu konečného rozhodnutia o návrate“;

- ku konštatovanému porušeniu čl. 3 odsek 1 Dohovoru o právach dieťaťa uviedol, že pri svojom rozhodovaní vo veci zaistenia žalobkyne prihliadol na všetky články uvedené v Dohovore oprávach dieťaťa a jeho rozhodnutie vo veci je plne v súlade s týmto dohovorom, zaistením žalobcu spolu s jeho deťmi bola naplnená povinnosť, ktorú má štát v konaniach, ktoré sa bytostne dotýkajú práv detí, poukázal na to, že žalobca bol spolu s manželkou a ich štyrmi maloletými deťmi zadržaný bezprostredne

po ich vstupe na územie Slovenskej republiky neoprávneným prekročením štátnej hranice smerom z Maďarska, na území Slovenskej republiky sa nachádzali bez akejkoľvek batožiny, hygienických potrieb a finančných prostriedkov, na základe tejto ich zúfalej situácie bolo jediným reálnym spôsobom zabezpečenia práv a potrieb dieťaťa umiestnenie žalobcu spolu s celou rodinou v priestoroch, ktoré sú na tento účel zriadené a spĺňajú najvyššie štandardy týkajúce sa starostlivosti o deti;

- sťažovateľ bral plne do úvahy najlepšie záujmy maloletých detí, namiesto žalobcu bude jeho deťom štát, v tomto prípade ÚPZC, poskytovať primeranú starostlivosť;
- žalobca by sa po prepustení zo zaistenia nedokázal o svoje štyri maloleté deti postarať a len vtedy by došlo k porušeniu práv dieťaťa;
- zaistením maloletých cudzincov nedošlo k porušeniu práv uvedených v článku 8 Dohovoru, nakoľko celá rodina bola spoločne umiestnená v priestoroch ÚPZC a je im tam poskytovaná starostlivosť v rozsahu niekoľkonásobne prevyšujúcom ich možnosti po prepustení;
- sťažovateľ preskúmaným rozhodnutím zabezpečil povinnosť štátu, aby sa maloletým deťom žalobcu dostalo potrebnej ochrany a pomoci čo je plne v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa.

11. Záverom navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť, správnu žalobu žalobcu zamietnuť a preskúmané rozhodnutie potvrdiť.

B)

12. Žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zo dňa 12.03.2018 navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť, pričom najmä uviedol, že:

- napadnutý rozsudok krajského súdu považuje za vecne správny a zákonný a plne rešpektuje ustálenú rozhodovaciu prax kasačného súdu a ESLP v obdobných veciach;
- napadnutý rozsudok krajského súdu je plne v súlade s medzinárodným princípom najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa zakotveného Dohovorom o právach dieťaťa a s čl. 3 a čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, nakoľko vyhostenie žalobcu a jeho manželky so štyrmi maloletými deťmi do Afganistanu, je za súčasnej bezpečnostnej situácie neprípustné, a preto je zaistenie realizované za týmto účelom neefektívne a neúčelné;
- Európska komisia je politickým orgánom Európskej únie, nie je súdnym orgánom a sťažovateľom citovaný dokument má politickú povahu, sťažovateľ má mať na zreteli predovšetkým právne predpisy a z nich najmä medzinárodné zmluvy v oblasti ochrany základných ľudských práv a slobôd a taktiež ustálenú rozhodovaciu prax slovenských ako aj nadnárodných súdov týkajúcu sa problematiky obmedzovania osobnej slobody cudzincov pre imigračné účely;
- v predmetnej veci nebolo zaistenie žalobcu, jeho manželky a ich maloletých detí zákonné preto, lebo ani výkon konečného rozhodnutia o návrate nie je možné zrealizovať pre hrozbu porušenia čl. 3 Dohovoru v prípade ich vyhostenia do Afganistanu, kam mieni sťažovateľ žalobcu a jeho rodinu vyhostiť;
- žalobca predložil kópiu anonymizovaného rozhodnutia v azylovej veci žiadateľa o azyl z Afganistanu, ktorému bola na území SR poskytnutá doplnková ochrana z dôvodu hrozby utrpenia vážneho bezprávia v krajine pôvodu v prípade jeho návratu.

IV.

Právny názor kasačného súdu

13. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v skrátenej lehote včas (§ 443 ods. 2 písm. b/ S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

14. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 2 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27. marca 2018 (§

137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

15. V predmetnej veci sťažovateľ rozhodol dňom 11.01.2018 o zaistení žalobcu podľa ustanovenia § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. na účel výkonu administratívneho vyhostenia. Podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. stanovil dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 12.03.2018. Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z., policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

Podľa § 88 ods. 4 prvá a druhá veta zák. č. 404/2011 Z.z., štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov. Policajný útvar je oprávnený počas tohto obdobia opakovane predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny, pričom celkový čas zaistenia nesmie presiahnuť šesť mesiacov.

Podľa § 89 ods. 1 písm. a) a písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z., policajný útvar, ktorý koná vo veci administratívneho vyhostenia, môže štátnemu príslušníkovi tretej krajiny namiesto jeho zaistenia uložiť povinnosť

a) hlásenia pobytu alebo

b) zložiť peňažnú záruku.

Podľa § 90 ods. 1 písm. d) zák. č. 404/2011 Z.z. policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

Podľa § 2 ods. 7 zák. č. 404/2011 Z.z., zraniteľnou osobou je najmä maloletá osoba, osoba so zdravotným postihnutím, obeť obchodovania s ľuďmi, osoba staršia ako 65 rokov, tehotná žena, slobodný rodič s maloletým dieťaťom a osoba, ktorá bola vystavená mučeniu, znásilneniu alebo iným závažným formám psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia; v odôvodnených prípadoch možno za staršiu osobu považovať aj osobu mladšiu ako 65 rokov

Podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru, každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade skonanim ustanoveným zákonom: f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

Podľa čl. 3 bod 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa článku 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa, Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zavazujú zabezpečiť dieťaťu takú ochranu a starostlivosť, aká je nevyhnutná pre jeho blaho, pričom berú ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za neho zodpovedných, a robia pre to všetky potrebné zákonodarné a správne opatrenia.

Podľa článku 3 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečia, aby inštitúcie, služby a zariadenia zodpovedné za starostlivosť a ochranu detí zodpovedali štandardom ustanoveným kompetentnými úradmi, najmä v oblastiach bezpečnosti a ochrany zdravia, počtu a vhodnosti svojho personálu, ako aj kompetentného dozoru.

16. Sťažovateľ namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, predovšetkým sa nestotožnil s názorom krajského súdu, že nebol dostatočne zohľadnený najlepší záujem dieťaťa v zmysle čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, rovnako nesúhlasil s názorom krajského súdu, že v preskúmanom rozhodnutí neposúdil dostatočne v kontexte zaistenia maloletých cudzincov - detí žalobcu možný zásah do jeho práva na rodinný a súkromný život (čl. 8 ods. 1 Dohovoru).

17. Vo vzťahu k uplatnenému dôvodu kasačnej sťažnosti kasačný súd musí zdôrazniť, že v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu nezistil nedostatky právneho posúdenia v merite veci, naopak dospel k záveru, že krajský súd svoje právne závery vyvodil z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vo veciach zaistenia osobitne s dôrazom na judikatúru vo veciach zaistenia cudzincov a ich umiestnenia v útvere policajného zaistenia s maloletými v sprievode rodiča. V predmetnej veci síce popri žalobcovi (na základe preskúmaného rozhodnutia) neboli zaistené jeho maloleté deti, nakoľko o týchto sťažovateľ rozhodol iným rozhodnutím, avšak krajský súd správne poznamenal, že „zaistenie žalobcu nemožno posudzovať izolovane, ale obidva prípady musia byť posudzované vo vzájomných súvislostiach“ (bod 33 napadnutého rozsudku), a týmto spôsobom pristúpil súdnemu prieskumu.

18. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu totiž vyplýva, že krajský súd svoj právny názor na zaistenie žalobcu a jeho umiestnenie v útvare policajného zaistenia odvodil od ustálenej judikatúry najvyššieho súdu. Z rozsudku krajského súdu vyplýva, že vo svojom rozhodnutí odkazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sza/12/2016 zo dňa 14.06.2016, ktorý vychádza z rozsudkov ESELP (rozsudok zo dňa 19.01.2012, vo veci Popov proti Francúzsku, rozsudok zo dňa 12.10.2006 vo veci Mubilanzila Mayeka a Kaník Mitunga v. Belgicko a rozsudok zo dňa 19.01.2010 vo veci Muskhadzhiyeva i. v. Belgicko), z ktorého vyabstrahoval právne názory pre daný prípad aplikovateľné aj s uvedením dôvodov, prečo odkaz na judikatúru najvyššieho súdu vo veciach zaistenia použil.

19. Najmä na základe vyššie uvádzanej judikatúry v otázke zaist'ovania maloletých cudzincov vychádzal z predpokladu, že vo veci správnej žaloby proti rozhodnutiu o zaistení žalobcovej manželky a ich maloletých detí (na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 10Sa/8/2018) možno predpokladať zrušenie rozhodnutia správneho orgánu a nariadenia ich bezodkladného prepustenia.

20. Námietka sťažovateľa, že pri svojej činnosti týkajúcej sa maloletých detí bral plne do úvahy ich najlepšie záujmy a namiesto žalobcu bude jeho deťom štát (ÚPZC), poskytovať primeranú starostlivosť, nemohla obstáť.

21. Podľa v ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok zo dňa 30. marca 2016, sp. zn. 10Sza/8/2016) „Zaistenie cudzinca znamená obmedzenie alebo v závislosti na povahe, dĺžke, dôsledkoch a spôsobe zaistenia dokonca zbavenie jeho slobody. Ide teda o veľmi citelný zásah do jedného z najvýznamnejších práv jednotlivca. Takýto zásah môže byť prípustný len za prísne vymedzených podmienok definovaných nielen zákonom o pobyte cudzincov, ale predovšetkým ústavným poriadkom Slovenskej republiky. Podľa čl. 8 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je osobná sloboda zaručená. Podľa čl. 8 ods. 2 Listiny nesmie byť nikto zbavený svojej slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý stanoví zákon.“

22. Podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikto nesmie byť zbavený slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním stanoveným zákonom... [písm. f)] zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie (tiež čl. 9 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl. 6 Charty základných práv Európskej únie).

23. Zo všetkých zmienených právnych dokumentov podľa kasačného súdu vyplýva zákaz svojvoľného zbavenia či obmedzenia osobnej slobody.

24. Podľa kasačného súdu názor sťažovateľa, že zaistením žalobcu a jeho umiestnením v ÚPZC spolu s manželkou a ich maloletými deťmi vďaka jeho vybavenosti vlastne suploval rodiča v starostlivosti o dieťa, a tým sledoval aj najlepší záujem dieťaťa nemohol obstáť, pretože zaistenie predstavuje vždy obmedzenie osobnej slobody jednotlivca, a k jeho realizácii môže dôjsť len za splnenia zákonných podmienok, a tie podľa kasačného súdu v danom prípade neboli naplnené.

25. Kasačný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru vo veciach zaistenia cudzincov (napr. 1SZa/7/2016, 1SZa/9/2016) a dodáva, že sťažovateľ je v rámci rozhodovania o zaistení povinný skúmať, či zaistením osoby bol naplnený účel, vyplývajúci z príslušných zákonných ustanovení a či rozhodnutím o zaistení nedošlo k neprimeranému zásahu do práv účastníka, chránených inými právnymi predpismi.

26. Nevyhnutným predpokladom pre vydanie rozhodnutia o zaistení cudzinca je v zmysle § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. preukázanie jeho účelu, ktorým je v danom prípade existencia vykonateľného rozhodnutia o vyhostení cudzinca.

27. Z obsahu administratívneho spisu vyplynulo, že Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Nové Zámky pod č. PPZ-HCP-BA12-1-008/2018-AV dňa 12.01.2018 rozhodlo o administratívnom vyhostení žalobcu podľa § 82 ods.1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. a určení zákazu vstupu na územie SR a na územie všetkých členských štátov na dobu jedného roka. V rozhodnutí neurčilo krajinu, do ktorej sa žalobca vyhostí. V dôvodoch rozhodnutia je uvedené, že v prípade účastníka konania - žalobcu, krajina Maďarsko, je jedna z možností, kam môže byť žalobca vyhostený a že z uvedeného dôvodu bude príslušným maďarským orgánom zaslaná žiadosť o prijatie osoby na svoje územie na základe readmisnej dohody.

28. Žalobca v žalobe namietal, že v rozhodnutí o jeho vyhostení nebola určená krajina, do ktorej má byť vyhostený, preto podľa neho nebola splnená podmienka jeho vyhostiteľnosti a účelnosti zaistenia, namietal tiež zmatečnosť rozhodnutia, čo do ustálenia účelu jeho zaistenia.

29. Na túto námietku krajský súd nereagoval, ostala zo strany krajského súdu bez povšimnutia, svoj záver o nezákonnosti rozhodnutia o zaistení vyvodil iba z námietok najlepšieho záujmu dieťaťa v zmysle čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa a možným zásahom do práva na rodinný a súkromný život v zmysle čl. 8 Dohovoru, ktoré vyhodnotil ako dôvodné.

30. Nebolo však účelné rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, nakoľko na prax najvyššieho súdu, ktorý v minulosti práve pre nezodpovedané námietky cudzinca namiesto meritórneho rozhodnutia vec prvostupňovému súdu zrušil a vrátil na ďalšie konanie, reagoval Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 9. októbra 2013, sp. zn. II. ÚS 147/2013, v ktorom stanovil pomerne jasné kritériá a požiadavky na rýchlosť rozhodovania súdov o preskúvaní rozhodnutia o zaistení a v dôvodoch rozhodnutia poslal súdom jasný odkaz: „Ten, kto je zbavený osobnej slobody, totiž len ťažko ocení úzkostlivú starostlivosť súdu o jeho procesné práva, ak dôsledkom tejto starostlivosti je len predĺženie stavu jeho neslobody. Preto ak najvyšší súd rozhoduje o opravnom prostriedku proti rozsudku krajského súdu a platné procesné predpisy mu umožňujú meritórne (konečné) rozhodnutie, je jeho povinnosťou uprednostňovať tento spôsob rozhodnutia pred zrušením prvostupňového rozhodnutia a vrátením veci na ďalšie konanie.“

31. Kasačný súd preto s poukazom na § 453 ods.2 S.s.p. preskúmal rozhodnutie sťažovateľa aj z pohľadu námietky žalobcu o neúčelnosti a neefektívnosti jeho zaistenia, ktorá zostala zo strany krajského súdu nepovšimnutá, a to v záujme zabezpečenia rovnováhy medzi právom na urýchlené rozhodnutie a právom na zachovanie minimálnych procesných štandardov prieskumu.

32. Do rozhodnutia Ústavného súdu SR z 19. októbra 2010, sp. zn. II. ÚS 264/09-81, Najvyšší súd SR, napríklad v rozsudkoch sp. zn. 1 Sža 37/2009 z 3. novembra 2009, sp. zn. 8 Sža 26/2009 z 24. septembra 2009, sp. zn. 1 Sža 36/2009 z 20. októbra 2009, zastával názor, podľa ktorého sa námietkami účelnosti a efektívnosti zaistenia s poukazom na prebiehajúce konanie o odvolaní navrhovateľ proti rozhodnutiu o jeho vyhostení nebolo potrebné zaoberať s odôvodnením, že tieto sa týkali rozhodnutia odporcu o vyhostení navrhovateľa a nie zaistenia.

33. Tento právny názor Najvyššieho súdu SR bol prelomený rozhodnutím Najvyššieho súdu SR z 12. apríla 2011, sp. zn. 1 Sža 74/2010, ktorým reagoval na rozhodnutie Ústavného súdu SR z 19. októbra 2010, sp. zn. II. ÚS 264/09-81, z ktorého vyplynulo: „Konanie o zaistení a konanie o vyhostení sú síce dve odlišné konania, ale v žiadnom prípade nie sú úplne nezávislé či izolované. Uvedené konštatovanie, vyplýva zo samotného účelu zaistenia, ktorým bol v danom prípade výkon administratívneho vyhostenia. Zákon umožňuje štátu, aby vo vhodných prípadoch mal vo fyzickej dispozícii osobu, u ktorej prebieha vyhostovacie konanie, aby mohlo byť vyhostenie realizované. Z tohto pohľadu je potrebné vnímať aj nevyhnutnosť zaistenia. Administratívne zaistenie nemusí byť nevyhnutné tým spôsobom, ako je to pri väzbe v trestnom konaní, kde musia byť naplnené väzobné dôvody. Podľa ústavného súdu obmedzenie osobnej slobody je viazané na účel zaistenia. Medzi zaistením a jeho účelom je úzka súvislosť. Aj keď definitívny záver týkajúci sa vyhostenia padne v inom konaní, súd nemôže ani pri rozhodovaní o zaistení ignorovať zjavné fakty, ktoré bránia vyhosteniu. Pri osobnej slobode je veľmi bezprostredne, priam na

nerozlíšenie, previazaný hmotnoprávny a procesnoprávny komponent. Nie je náhoda, že práve ochrana osobnej slobody je tak podrobne upravená v ústave a Dohovore. Podľa ústavného súdu najvyšší súd konštatovaním, že konanie o zaistení a konanie o vyhostení sú oddelené, a neposúdením vyhostiteľnosti ako podmienky zaistenia porušil procesný komponent osobnej slobody sťažovateľa. Ústavný súd považoval za najzávažnejšie porušenie základného práva skutočnosť, že najvyšší súd explicitne odmietol spojitosť medzi zaistením a jeho účelom, teda otázku vyhostiteľnosti, aj keď najvyšší súd rozhodoval formálne rovnako ako krajský súd“.

34. Tento právny názor ústavného súdu premietol Najvyšší súd SR napríklad do rozsudku z 12. apríla 2011, sp. zn. I Sža 74/2010, v ktorom uviedol, „Pokiaľ navrhovateľ namieta neúčelnosť a neefektívnosť rozhodnutia o zaistení, ktorú odvodil z nemožnosti vyhostenia do krajiny pôvodu a nevyhostiteľnosti do inej tretej krajiny, bolo povinnosťou krajského súdu sa touto námietkou zaoberať, najmä z pohľadu reálnosti jeho vyhostiteľnosti do tretej krajiny“.

35. S ohľadom na právny názor ústavného súdu vyjadrený v náleze z 19. októbra 2010, sp. zn. II. ÚS 264/09-81, bolo potrebné vyhodnotiť ako dôvodné aj námietky žalobcu týkajúce sa účelnosti a efektívnosti zaistenia vzhľadom na to, že v rozhodnutí o vyhostení žalobcu nebola určená krajina do ktorej má byť vyhostený, pričom námietky žalobcu, že jeho vyhostiteľnosťou do inej tretej krajiny sa správne orgány nezaoberali, vyhostenie do Afganistanu, vzhľadom na bezpečnostnú situáciu v krajine je nereálne, a argumentácia tým, že správny orgán mieni zaslať žiadosť o prijatie žalobcu do Maďarska na základe readmisnej dohody je zmätočná, ako zmätočne argumentuje sťažovateľ, boli dôvodné. Žalobca totiž nebol zaistený na účel vrátenia podľa medzinárodnej zmluvy - readmisnej dohody podľa § 88 ods.1 písm. d) zák. č. 404/2011 Z.z.

36. Sťažovateľ je v rámci rozhodovania o zaistení povinný skúmať, či zaistením osoby bol naplnený účel, vyplývajúci z príslušných zákonných ustanovení a či rozhodnutím o zaistení nedošlo k neprímeranému zásahu do práv účastníka, chránených inými právnymi predpismi. Nevyhnutným predpokladom pre vydanie rozhodnutia o zaistení je v zmysle § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. preukázanie existencie rozhodnutia o administratívnom vyhostení. Rovnako tak v rozhodnutí o zaistení nesmie absentovať dôvodnosť zásadného zásahu do jeho osobnej slobody, spočívajúceho v jeho umiestnení do útvaru policajného zaistenia. Povinnosťou sťažovateľa (správneho orgánu) je preto odôvodniť rozhodnutie o zaistení tiež z hľadiska účelnosti zaistenia, uvedenej v § 90 ods. 1 písm. d) zák. č. 404/2011 Z.z. Reálnosť vyhostiteľnosti je podmienkou zaistenia cudzinca, a to z toho dôvodu, aby sa predchádzalo svojvôli pri zaistení. Preto správny orgán musí s riadnou starostlivosťou pristupovať k prevereniu možnosti vyhostenia cudzinca. Ak nie je cudzinec vyhostiteľný, nie je jeho zaistenie ani efektívne, ani účelné.

37. Na tomto mieste kasačný súd opätovne poukazuje na skutočnosť, že v samotnom rozhodnutí o administratívnom vyhostení nie je uvedené, kam má byť žalobca vyhostený. Rovnako tento údaj absentuje aj v preskúmanom rozhodnutí (o zaistení žalobcu), ktoré je predmetom tohto konania. V rozhodnutí o administratívnom vyhostení je v odôvodnení uvádzané Maďarsko, avšak iba v súvislosti s odovzdaním žalobcu podľa readmisnej dohody medzi Slovenskou republikou a Maďarskom, čo však ako už bolo vyššie naznačené, nekorešponduje s výrokom preskúmaného rozhodnutia.

38. Za situácie, že sťažovateľ si musel byť vedomý nemožnosti výkonu vyhostenia žalobcu do Afganistanu a možnosť výkonu vyhostenia do inej tretej krajiny neskúmal (netvrdí to v rozhodnutiach ani vo vyjadreniach, v rozhodnutí o administratívnom vyhostení správny orgán argumentuje iným účelom zaistenia- readmisiou), nemohlo byť obmedzenie osobnej slobody, ktorým zaistenie cudzinca bezpochyby je, odôvodňované účelom vyhostenia, ktorého reálnosť (aspoň potenciálna možnosť vyhostenia do inej tretej krajiny) nebola preukázaná.

39. Rovnakú argumentáciu, keď námietky cudzinca týkajúce sa účelnosti a efektívnosti rozhodnutia o zaistení, ktorými sa správny orgán nezaoberal, považoval za dôvodné, použil Najvyšší súd SR aj v rozsudkoch pod sp. zn. I Sža 48/2011 a sp. zn. 10 Sža 47/2011 z 13. septembra 2011.

40. Po dôkladnom vyhodnotení žalobných námietok žalobcu, ktoré učinil kasačný súd vyššie, ich vyhodnotil ako dôvodné, a preto dospel k záveru, že krajský súd neporušil zákon, keď preskúmané rozhodnutie zrušil a nariadil prepustenie žalobcu zo zaistenia. Kasačnú sťažnosť vyhodnotil ako nedôvodnú a v súlade s § 461 S.s.p. ju zamietol.

Podľa § 461 S.s.p. platí, že kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

41. Z doterajšieho priebehu konania vyplýva, že krajský súd v napadnutom rozsudku zo dňa 12.02.2018 nariadil bezodkladné prepustenie žalobcu zo zaistenia. Kasačný súd dopytom na ÚPZC zistil, že žalobca sa v čase rozhodovania o kasačnej sťažnosti nachádzal naďalej v zaistení na základe následného rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BA12-1-029/2018-AV zo dňa 12.03.2018 o predĺžení zaistenia podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z., ktoré nadväzuje na zaistenie žalobcu podľa preskúmaného rozhodnutia. Je zrejmé, že žalobca nebol (z dôvodu odkladného účinku kasačnej sťažnosti) prepustený zo zaistenia, ale v čase pred rozhodnutím kasačného súdu (po uplynutí stanovenej lehoty zaistenia) bolo jeho zaistenie predĺžené.

Podľa § 88 ods. 4 vety prvej a druhej zák. č. 404/2011 Z.z. štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov. Policajný útvar je oprávnený počas tohto obdobia opakovane predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny, pričom celkový čas zaistenia nesmie presiahnuť šesť mesiacov.

42. Z vyššie citovaného ustanovenia podľa názoru kasačného súdu nepochybne vyplýva oprávnenie policajného útvaru predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny. Predpokladom takého postupu je však existencia právoplatného rozhodnutia o zaistení podľa § 88 ods. 1 zák. č. 404/2011 Z.z. Z ustanovení čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru vyplýva, že k pozbaveniu osobnej slobody fyzickej osoby môže dôjsť iba na základe zákona, t. j. z dôvodov ustanovených zákonom a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, resp. v súlade s konaním ustanoveným zákonom.

43. V náleze III.ÚS 717/2016-28 z 24. januára 2017 ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd postupom v obdobnej veci (v konaní vedenom pod sp. zn. 1 SŽa 26/2015) a v ňom vydaným rozsudkom z 26. mája 2015 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa 17 ods. 1 a 2 Ústavy a čl. 8 ods. 1 a 2 listiny v spojení s čl. 12 ods. 4 Ústavy a čl. 3 ods. 3 listiny, ako aj právo na slobodu a bezpečnosť zaručené v čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru, a to nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku vo vzťahu k prijatiu záveru o nemožnosti prepustenia sťažovateľa zo zaistenia s poukazom na to, že správny orgán medzitým rozhodol o predĺžení zaistenia sťažovateľa, čím najvyšší súd v uvedenom prípade uznal rozhodnutie polície za také, ktoré opodstatňuje ďalšie trvanie pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa, avšak podľa Ústavného súdu nevedol, prečo ho za také považuje, t. j. na základe ktorých zákonných, právne významných skutočností ho považuje za rozhodnutie predlžujúce lehotu zaistenia sťažovateľa, keďže zrušením predchádzajúceho rozhodnutia o zaistení bolo *conditio sine qua non* ďalšieho trvania zaistenia práve rozhodnutie o predĺžení jeho lehoty. Nedostatok odôvodnenia vo vzťahu k prijatému záveru o existencii rozhodnutia o ďalšom trvaní zaistenia), boli dostačujúce na vyslovenie porušenia označených práv.

44. S ohľadom na skutočnosť, že kasačná sťažnosť proti právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu o zrušení rozhodnutia o zaistení žalobcu a nariadení jeho bezodkladného prepustenia zo zaistenia (ktorá vyvolala zo zákona - § 446 ods. 2 písm. d/ S.s.p. odkladný účinok rozhodnutia krajského súdu) bola kasačným súdom zamietnutá (čím sa rozhodnutie krajského súdu stane vo všetkých výrokoch vykonateľným) a s poukazom na čl. 15 bod 2. pododsek piaty Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES (Návratová smernica) /ak sa zistí, že zaistenie nie je zákonné, dotknutý štátny príslušník

tretej krajiny bude bezodkladne prepustený/ v spojení s citovaným nálezom III.ÚS 717/2016-28 z 24.januára 2017 je preto potrebné považovať ďalšie trvanie zaistenia žalobcu (aj s prihliadnutím na potrebu zosúladenia postupu v konaní o obdobnej kasačnej sťažnosti vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 10 Szak/16/2018), v ktorom sú účastníkmi manželka žalobcu a ich maloleté deti) za neopodstatnené.

45. O trovách konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý bol v kasačnom konaní úspešný, priznal právo na úplnú náhradu trov kasačného konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.